

Обґрунтування
до проєкту постанови НКРЕКП «Про проведення позапланових невиїзних
перевірок АТ «ДТЕК ДНПРОЕНЕРГО», ПАТ «ДОНБАСЕНЕРГО»,
АТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО», ПАТ «ЦЕНТРЕНЕРГО» та
ТОВ «ДТЕК СХІДЕНЕРГО»

Відповідно до частин першої та другої статті 19 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» НКРЕКП здійснює державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов шляхом проведення, зокрема, позапланових невиїзних перевірок.

Перевірка проводиться на підставі рішення НКРЕКП.

Відповідно до частини восьмої статті 19 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» підставою для проведення позапланової невиїзної перевірки є, зокрема обґрунтоване звернення фізичної або юридичної особи про порушення суб'єктом господарювання, що провадить діяльність у сфері енергетики чи комунальних послуг, її законних прав та надання документів (копій документів), що підтверджують таке порушення.

До НКРЕКП надійшло звернення НЕК «УКРЕНЕРГО» від 28.10.2021 № 01/48546 (вх. НКРЕКП від 28.10.2021 № 22088/1-21) щодо відсутності збалансованого постачання вугілля на теплові електростанції та зростання кількості позапланових ремонтів енергоблоків теплових електростанцій, що унеможливають забезпечення сталої роботи енергооб'єднання та стабільне електропостачання споживачів.

Згідно з інформацією, вказаною у зазначеному листі НЕК «УКРЕНЕРГО», поточна ситуація з паливозабезпеченням теплових електростанцій щодня загострюється. Поставки вугілля не відповідають потребам, вугільні склади інтенсивно спрацьовуються. Станом на 26.10.2021 запаси вугілля на складах теплових електростанцій енергогенеруючих компаній знизились до 579 тис. т. Поточні вугільні запаси майже в п'ять разів нижчі минулорічних - у цей період 2020 року запаси вугілля складали 2531 тис. т. Через відсутність палива станом на 26.10.2021 20 одиниць обладнання ТЕС ГК з встановленою потужністю 7 782 МВт знаходились поза роботою/резервом.

Водночас, загрозою для операційної безпеки енергосистеми є неналежний технічний стан обладнання теплових електростанцій. Станом на 26.10.2021, в аварійних ремонтах перебувало 4 одиниці обладнання загальною встановленою потужністю 890 МВт. Тиждень тому аварійні дефекти були зафіксовані на 8 одиницях обладнання зі встановленою потужністю 1 865 МВт.

Недостатнє паливозабезпечення теплових електростанцій та нестабільна робота енергоблоків теплових електростанцій призвели до проблем, з якими енергосистема країни вже стикалась наприкінці 2014 року – початку 2015 року, – дисбаланс між виробленою та споживаною електроенергією; загроза порушення погоджених значень сальдо-перетоку потужності між ОЕС України та енергооб'єднанням країн СНД, Балтії та Грузії, внаслідок чого ОЕС України буде відокремлена від енергооб'єднання на ізольовану роботу, що в умовах незбалансованого її стану загрожує виникненням загальносистемної аварії; загроза відключення споживачів електричної енергії.

Оператором системи передачі вживаються всі можливі заходи для дотримання режимів ОЕС України в допустимих межах в умовах дефіциту потужності – за узгодженням з ДП «НАЕК «Енергоатом» довантажені до номінальної потужності енергоблоки №2, №4 Рівненської АЕС, №2 Хмельницької АЕС, робота яких передбачалась на зниженій потужності для продовження паливної кампанії та збільшення виробництва електроенергії в зимовий період; починаючи з 18.10.2021 граничні значення експорту електроенергії в Польщу знижені до 0 МВт та надані відповідні рекомендації учасникам ринку електричної енергії для врахування при оформленні відповідних зовнішньоекономічних домовленостей; збільшене навантаження ГЕС та ініційоване перед Міжвідомчою комісією при Державному агентстві водних ресурсів України глибше спрацювання в жовтні та листопаді основного водосховища Дніпровського каскаду ГЕС – Кременчуцького; максимально завантажені ГЕС, на яких залишились енергоресурси. Однак, їх можливості вичерпані та недостатні для збалансування режиму при подальшому сезонному рості електроспоживання, втраті потужності на атомному енергоблоці або додатковій втраті теплової генерації через брак вугілля.

Отже, НЕК «УКРЕНЕРГО» у своєму листі звертається із проханням провести позапланові перевірки Ліцензійних умов з виробництва електричної енергії генеруючих компаній ТЕС.

Департамент ліцензійного контролю зазначає, що згідно з вимогами пункту 1 розділу V Правил про безпеку постачання електричної енергії, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 27.08.2018 № 448 (далі – Правила безпеки), для забезпечення безпеки постачання електричної енергії на короткострокову перспективу Міненерговугілля здійснює такі заходи, зокрема щороку не пізніше 01 грудня затверджує тип та обсяги резервів палива для певних типів електростанцій на наступний календарний рік.

При цьому, згідно з вимогами пункту 2 розділу VIII Правил безпеки, Міненерговугілля спільно з Регулятором, оператором системи передачі та іншими відповідними установами здійснюють моніторинг безпеки постачання електричної енергії в Україні.

Моніторинг безпеки постачання електричної енергії за звітний рік здійснюється, зокрема, щодо графіка та обсягів постачання і накопичення (резервів) усіх видів палива в межах прогнозних балансів виробництва електричної енергії.

Слід звернути увагу, що на офіційному вебсайті Міністерства енергетики України станом на 01.11.2021 розміщено інформацію стосовно щоденного стану

постачання та накопичення вугілля на складах ТЕС та ТЕЦ, яка свідчить, що на деяких ТЕС та ТЕЦ утворився критичний стан забезпечення паливом, зокрема зниження рівня запасів палива нижче затверджених Міністерством енергетики України обсягів резервів відповідного палива для певних типів електростанцій.

Згідно з вимогами статті 33 Закону України «Про ринок електричної енергії», функціями оператора системи передачі, яким на сьогодні є НЕК «УКРЕНЕРГО», є, зокрема, забезпечення достатньої потужності передачі та надійності системи передачі, здійснення диспетчерського (оперативно-технологічного) управління режимами роботи ОЕС України відповідно до цього Закону, кодексу системи передачі та інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, забезпечення операційної безпеки ОЕС України, планування режиму роботи ОЕС України відповідно до правил ринку та кодексу системи передачі тощо.

Крім того, згідно з вимогами розділу 1.9 Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307, оператор системи передачі, зокрема, несе відповідальність за функціонування системи передачі і фізичне балансування системи передачі відповідно до умов кодексу системи передачі, перевіряє можливість врегулювання мережевих обмежень, забезпечує функціонування балансуючого ринку, забезпечує роботу ринку допоміжних послуг та придбаває допоміжні послуги з метою дотримання операційної безпеки ОЕС України та виконує покладені на нього спеціальні обов'язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, а також відповідає за прогнозування загального електроспоживання по областях регулювання (торгових зонах) для виконання обов'язків з балансування.

Згідно з вимогами частини третьої статті 16 Закону України «Про ринок електричної енергії», учасники ринку повинні планувати і вживати заходів відповідно до правил безпеки постачання електричної енергії, зазначених у цій статті, та нести відповідальність за безпеку постачання електричної енергії в межах сфери своєї діяльності.

Крім того, згідно з вимогами частини шостої статті 30 Закону України «Про ринок електричної енергії», виробники, які виробляють електричну енергію з використанням вуглеводнів, зобов'язані мати необхідні резерви відповідного палива з метою забезпечення безпеки постачання електричної енергії.

Тип та обсяги резервів палива для певних типів електростанцій затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі. Такі рішення мають відповідати правилам про безпеку постачання електричної енергії.

Вимогами підпункту 40 пункту 2.2 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії, затверджених постановою НКРЕКП від 27.12.2017 № 1467 (далі – Ліцензійні умови з виробництва електричної енергії), визначено обов'язок ліцензіатів, які виробляють електричну енергію з використанням вуглеводнів, мати необхідні резерви відповідного палива з метою забезпечення безпеки постачання електричної енергії згідно із правилами безпеки постачання та відповідними рішеннями центрального

органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі.

Положення Правил про безпеку постачання електричної енергії, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 27.08.2018 № 448 (далі – Правила безпеки), обов'язкові для виконання учасниками ринку та поширюються на суб'єктів владних повноважень у межах їхньої компетенції, визначеної законодавством України.

Пунктом 4 розділу III Правил безпеки визначено види порушень безпеки постачання електричної енергії, одним з яких у тому числі, є критичний стан забезпечення паливом, зокрема зниження рівня запасів палива нижче затверджених Міністерством енергетики України обсягів резервів відповідного палива для певних типів електростанцій.

Пунктом 4 розділу V Правил безпеки встановлено, що учасники ринку електричної енергії зобов'язані:

- 1) провадити свою діяльність, дотримуючись вимог цих Правил;
- 2) планувати та вживати заходів відповідно до цих Правил;
- 3) забезпечувати безпеку постачання електричної енергії в межах своєї компетенції;
- 4) згідно з цими Правилами надавати Міністерству енергетики України, Регулятору та оператору системи передачі дані для моніторингу безпеки постачання електричної енергії;
- 5) невідкладно повідомляти Міністерство енергетики України, Регулятора та оператора системи передачі про факти або обставини, що можуть спричинити загрозу для безпеки постачання електричної енергії.

З огляду на зазначене, Департамент ліцензійного контролю пропонує прийняти постанову НКРЕКП «Про проведення позапланових невіізних перевірок АТ «ДТЕК ДНПРОЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 00130872), ПАТ «ДОНБАСЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 23343582), АТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 23269555), ТОВ «ДТЕК СХІДЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 31831942), ПАТ «ЦЕНТРЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 22927045), на підставі якої провести позапланові невіізні перевірки відповідно до питань, необхідність перевірки яких стала підставою для здійснення цих заходів, а саме дотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, зокрема, вимог частини шостої статті 30 Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо обов'язку виробників, які виробляють електричну енергію з використанням вуглеводнів, мати необхідні резерви відповідного палива з метою забезпечення безпеки постачання електричної енергії, вимог підпункту 5 пункту 4 розділу V Правил про безпеку постачання електричної енергії, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 27.08.2018 № 448, у частині обов'язку учасників ринку електричної енергії невідкладно повідомляти Міністерство енергетики України, Регулятора та оператора системи передачі про факти або обставини, що можуть спричинити загрозу для безпеки постачання електричної енергії, та підпункту 40 пункту 2.2 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва електричної

енергії, затверджених постановою НКРЕКП від 27.12.2017 № 1467, щодо обов'язку ліцензіатів, які виробляють електричну енергію з використанням вуглеводнів, мати необхідні резерви відповідного палива з метою забезпечення безпеки постачання електричної енергії згідно із правилами безпеки постачання та відповідними рішеннями центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі.

**Директор
Департаменту ліцензійного контролю**

Я. Зеленюк

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про проведення позапланових невіїзних перевірок АТ «ДТЕК ДНІПРОЕНЕРГО», ПАТ «ДОНБАСЕНЕРГО», АТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО», ПАТ «ЦЕНТРЕНЕРГО» та ТОВ «ДТЕК СХІДЕНЕРГО»

Відповідно до пункту 4 частини восьмої статті 19 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

Провести позапланові невіїзні перевірки АТ «ДТЕК ДНІПРОЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 00130872), ПАТ «ДОНБАСЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 23343582), АТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 23269555), ПАТ «ЦЕНТРЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 22927045) та ТОВ «ДТЕК СХІДЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 31831942) у частині питань, необхідність перевірки яких стала підставою для здійснення цих заходів.

Голова НКРЕКП

В. Тарасюк